

סקר הציפיות בתעשייה לחודשים יולי - ספטמבר 2011

המחלקה למחקר כלכלי, אגף כלכלה
התאחדות התעשיינים

אוגוסט 2011



סקר ציפיות בתעשייה

לחודשים יולי - ספטמבר 2011

שלום רב,

מצ"ב לעיון סקר הציפיות בתעשייה המציג את התפתחות התעשייה בפועל ברבע השני של 2011 ואת המגמות הצפויות לרבעון השלישי של השנה.

על פי ממצאי הסקר, ברבע השני של 2011 חלה האטה בקצב התרחבות הפעילות התעשייתית, כאשר האטה משמעותית נרשמה בקצב גידול תפוקת התעשייה, המכירות המקומיות, משלוחי היצוא ומצבת העובדים. לרבע השלישי של השנה צופים התעשיינים האטה נוספת בקצב גידול משלוחי היצוא ומצבת העובדים לצד האטה קלה גם בקצב גידול ההשקעות. מנגד, צמיחה מהירה צפויה בתפוקת התעשייה אשר תלווה בזינוק במכירות לשוק המקומי.

סקר הציפיות בתעשייה נערך על-ידי התאחדות התעשיינים זה למעלה מ-30 שנה, מאז 1978, בקרב מדגם מייצג של למעלה מ-700 מפעלי תעשייה. הסקר מציג מדי רבעון את ההתפתחויות בתעשייה ברבעון החולף, ואת אלו הצפויות ברבעון הבא, בפרוט לפי ענפי התעשייה.

סקר הציפיות בתעשייה היה מהראשונים לאתר את שינוי מגמת הצמיחה שאפיינה את התעשייה בשנים האחרונות, כאשר כבר בתחילת 2008 הצביע על מעבר לנסיגה בפעילות התעשייתית, זאת כחצי שנה לפני נתוני המאקרו הרשמיים.

מבחינים סטטיסטיים שונים שנערכו במהלך השנים¹ העלו כי סקר הציפיות מספק אינדיקציה טובה לגבי כיווני ההתפתחויות בתעשייה עוד בטרם פורסמו הנתונים הסטטיסטיים הרשמיים.

תודתי לדפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי, ולצוות המחלקה על העבודה המקצועית שנעשת מדי רבעון להפקת סקר זה.

חובי גינל
סמנכ"ל וראש אגף כלכלה ורגולציה

¹ ראה נספח מתודולוגי בעמוד 17.

סקר ציפיות בתעשייה – עיקרי הממצאים

מגמות בפועל ברבע השני של 2011:

- האטה משמעותית בקצב צמיחת תפוקת התעשייה.
- האטה ניכרת בקצב גידול מצבת העובדים בתעשייה.
- נמשך הקושי הניכר בגיוס עובדים מקצועיים.
- האטה דרמטית, עד כמעט קיפאון, במכירות לשוק המקומי.
- האטה ניכרת גם בקצב גידול משלוחי היצוא.
- האצה מחודשת בקצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- גידול מהיר נוסף בהוצאות המימון הריאליות.
- חברות התעשייה הרב לאומיות מדווחות על המשך הגידול המהיר בפעילותן בחו"ל.

מגמות צפויות לרבע השלישי של 2011:

- האצה מחודשת בקצב צמיחת תפוקת התעשייה.
- גידול מחודש במכירות המקומיות.
- האטה נוספת ומתונה בקצב גידול מצבת העובדים בתעשייה.
- האטה נוספת בקצב גידול משלוחי היצוא.
- האטה קלה בקצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- גידול מהיר נוסף בהוצאות המימון הריאליות.
- האטה בקצב צמיחת תפוקתן של חברות התעשייה הרב לאומיות.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי

ג'ולי שדה זלצר, ראש תחום ניתוחים כלכליים
חגית שמריהו, כלכלנית המחלקה
אדי פרקנסקי, כלכלן המחלקה

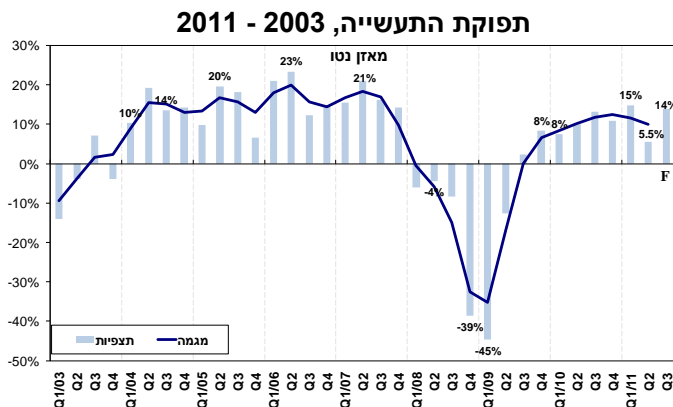
טלפון: 03-5198806

הפרסום מופיע גם באתר התאחדות התעשיינים: www.industry.org.il

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים יולי - ספטמבר 2011

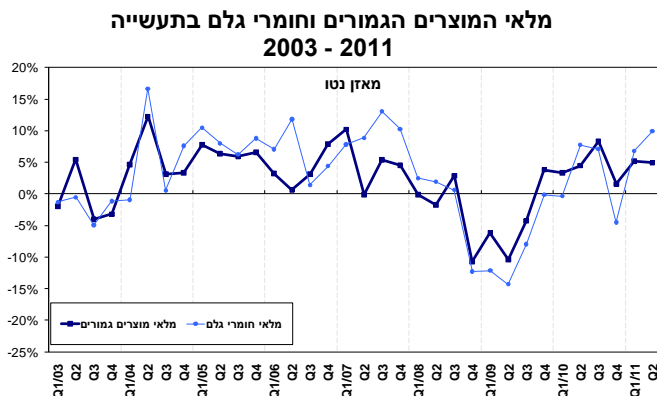
סקר זה נערך מאמצע יוני ועד סוף יולי 2011 והקיף למעלה מ-200 חברות תעשייתיות.

תפוקת התעשייה



ברבע השני של 2011 הואט משמעותית קצב צמיחת תפוקת התעשייה: דיווחי התעשיינים מצביעים על מאזן נטו² חיובי של 5.5%, כאשר 38% דיווחו על גידול בתפוקתם ו-28% דיווחו על ירידה. זאת לאחר מאזן חיובי גבוה, של 15% ברבע הראשון של 2011. נדגיש, כי קצב צמיחה כה מתון כפי שמדווחים התעשיינים כעת, לא דווח בסקר מאז החלה ההתאוששות מהמשבר הכלכלי האחרון, ברבע השלישי של 2009.

האטה זו, לוותה בהאטה בקצב גידול ניצולת הציוד בתעשייה: מאזן נטו חיובי של 2% נרשם ברבע השני של 2011, לאחר מאזן נטו של 8% ברבע הראשון של השנה ומאזן של 11% ברבע האחרון אשתקד.



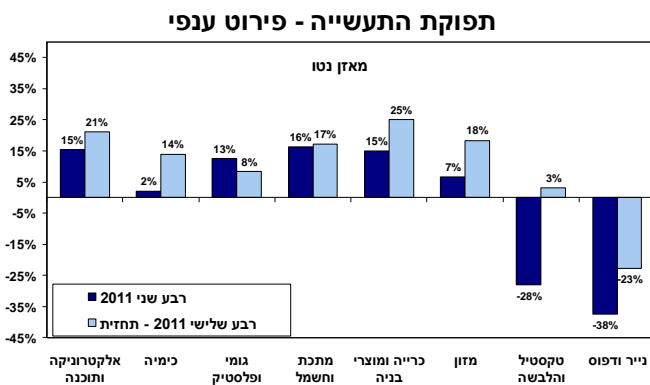
מנגד, מדווחים התעשיינים על גידול נוסף במלאי המוצרים הגמורים לצד האצה בקצב גידול מלאי חומרי הגלם, אשר מתיישבת עם הערכותיהם להאצה מחודשת בקצב צמיחת תפוקתם בחודשים הקרובים.

לרבע השלישי של 2011 צופים התעשיינים חזרה לצמיחה מהירה: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו חיובי של 14%, כאשר 45% מהם צופים גידול בתפוקתם, ו-20% צופים ירידה.

נדגיש, כי תחזיות התעשיינים לרבע השלישי של השנה, משקפות קצב צמיחה מהיר ביותר, המתקרב בעוצמתו לביצועים המרשימים טרם המשבר הכלכלי האחרון: בארבע שנות הצמיחה שקדמו למשבר הכלכלי (2004 – 2007) נרשם מאזן חיובי ממוצע גבוה, של 15.5%, המשקף גידול ניכר בתפוקת התעשייה.

² מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

הצמיחה המהירה הצפויה לרבע השלישי של 2011 משקפת צפי לגידול בתפוקת מרבית ענפי התעשייה, למעט ענף הנייר והדפוס³, אשר צופה נסיגה נוספת בתפוקתו. מנגד, האצה צפויה בקצב צמיחת ענפי המזון (כנראה על רקע עונתי), הכרייה ומוצרי הבנייה, האלקטרוניקה והתוכנה והכימיה, לצד גידול נוסף בתפוקת ענפי המתכת והחשמל, הגומי והפלסטיק, וצמיחה מחודשת ומתונה בתפוקת ענף הטקסטיל וההלבשה.

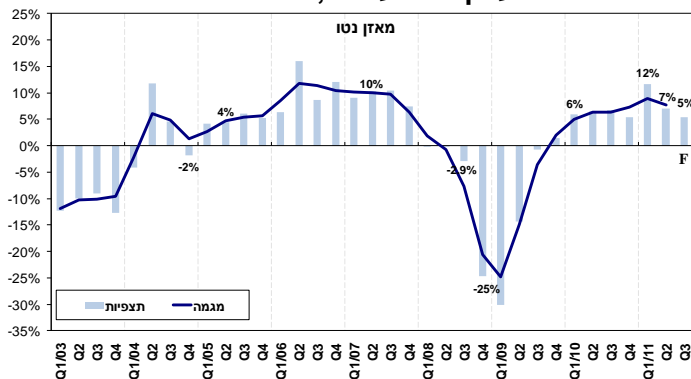


מועסקים בתעשייה

בהתאם לציפיות, חלה **ברבע השני של 2011** האטה ניכרת גם בקצב קליטת המועסקים לתעשייה: 24% מהתעשיינים דיווחו על עלייה במצבת העובדים, מרביתם עלייה קלה, אל מול 12% שרשמו פיטורים. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 7%, לאחר מאזן נטו חיובי גבוה, של 12% בתחילת 2011.

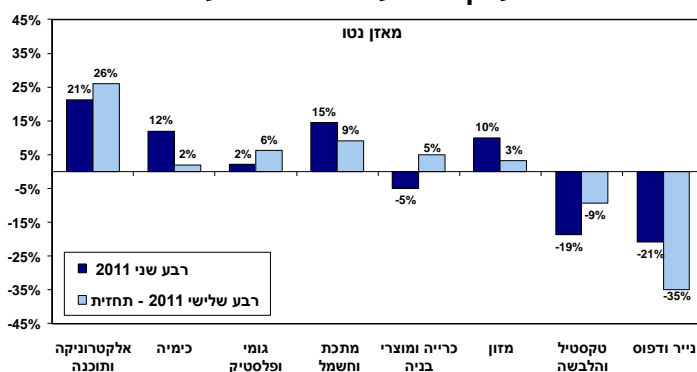
במקביל, נמשך הקושי הניכר בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי בגיוס עובדים מקצועיים עמד ברבע השני של 2011 על 82%, זאת בדומה לדיווח בסקר הקודם (82%), ולעומת 79% ברבע האחרון של 2010. נציין, כי שיעור כה גבוה של מדווחים על קושי בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה לא נרשם מאז סוף 2007, ערב המשבר הכלכלי (אז נרשם שיעור דומה של 83%). קושי בולט דווח על-ידי ענפי המתכת והחשמל, האלקטרוניקה והתוכנה.

מועסקים בתעשייה, 2011 - 2003



לרבע השלישי של השנה צופים התעשיינים האטה נוספת ומתונה בקצב קליטת המועסקים: תחזית למאזן נטו חיובי של 5%, כאשר 26% מהתעשיינים צופים גידול, מרביתם גידול קל, אל מול 13% הצופים פיטורים.

מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

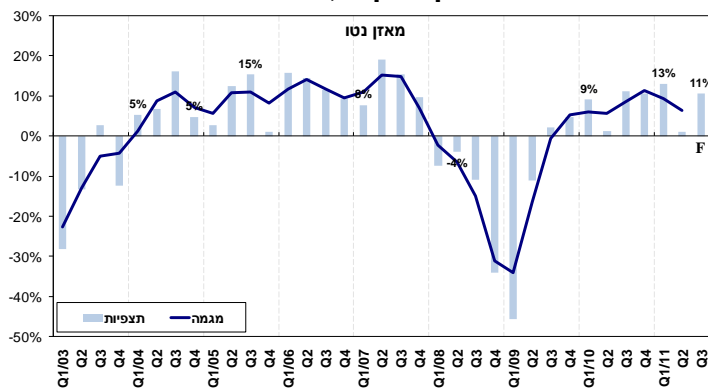


ההאטה הצפויה משקפת צפי לפיטורי עובדים בענפי הטקסטיל וההלבשה, הנייר והדפוס, לצד צפי להאטה ניכרת בקצב קליטת העובדים לענפי הכימיה, המזון והמתכת והחשמל. מנגד, האצה צפויה בקצב גידול מצבת העובדים בענפי האלקטרוניקה והתוכנה, הגומי והפלסטיק, זאת לצד קליטת עובדים מחודשת לענף הכרייה ומוצרי הבנייה.

³ בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף הנייר והדפוס (12 משיבים), יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2011-2003

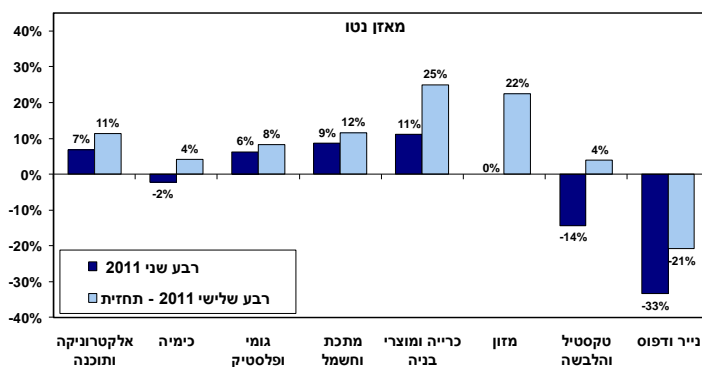


ברבע השני של 2011 נרשמה האטה ניכרת, עד כמעט קיפאון, בקצב גידול מכירות התעשייה לשוק המקומי: 34% מהתעשיינים רשמו גידול, לעומת 30% שדיווחו על ירידה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי נמוך ביותר, של 1%, לאחר מאזן חיובי של 13% בתחילת 2011.

לרבע השלישי של 2011 צפוי זינוק חד במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות משקפות מאזן נטו חיובי של 11%, כאשר 41% צופים עלייה במכירות המקומיות, מרביתם עלייה קלה, אל מול 22% אשר צופים ירידה, מרביתם ירידה קלה. לא מן הנמנע, כי תחזיות התעשיינים נגזרות מביקושים מוגברים לקראת חגי תשרי שיחולו בסוף הרבע השלישי של 2011.

עוד נציין, כי הזינוק הצפוי במכירות דומה בעוצמתו לקצב הגידול המהיר שנרשם במהלך המחצית השנייה של 2010 ותחילת 2011 במכירות המקומיות.

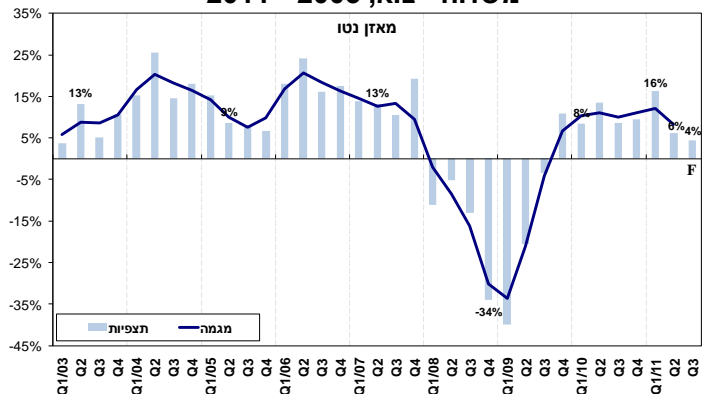
מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי



גידול מחודש צפוי במכירות המקומיות של ענפי הכימיה, המזון, הטקסטיל וההלבשה (ייתכן ועונתי לקראת חגי תשרי), לצד צפי להאצה בקצב גידול המכירות המקומיות בענפי האלקטרוניקה והתוכנה, הכרייה ומוצרי הבנייה, הגומי והפולסטיק, המתכת והחשמל. מנגד, נסיגה נוספת צפויה במכירות המקומיות של ענף הנייר והדפוס.

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2011 - 2003



ברבע השני של 2011 הואט משמעותית גם קצב גידול משלוחי היצוא: מאזן נטו חיובי של 6%, המשקף גידול ריאלי מתון ביצוא, לאחר מאזן חיובי של 16% בתחילת 2011. כך, 44% מהיצואנים דיווחו על גידול ביצוא ברבע השני של השנה (מרביתם גידול מתון), אל מול 29% שדיווחו על ירידה.

בנוסף, חודשה הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח: מאזן נטו שלילי של 1% נרשם ברבע השני של השנה, לאחר מאזן חיובי של 2% בתחילת 2011, ובהמשך למאזן שלילי ממוצע של 5.5% במחצית השנייה של 2010.

במקביל, נמשכה ואף החריפה השחיקה ברווחיות היצוא: מאזן נטו שלילי נמוך ביותר, של 37%, נרשם ברווחיות היצוא ברבע השני של השנה, כאשר 61% מהיצואנים רשמו ירידה ברווחיות, אל מול 8% בלבד שרשמו שיפור קל.

בראש רשימת הגורמים המהווים מכשול מהותי לצמיחת היצוא דירגו היצואנים את גורם הרווחיות, עם ציון ממוצע של 3.5⁴. במקום השני דורגו גורמי המחירים הבינלאומיים וקשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים (ציון ממוצע של 3.3 כל אחד), לצד גורם הזמנות היצוא (3.2).

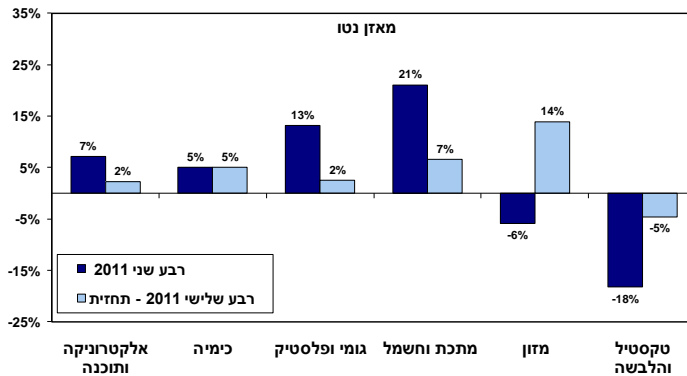
לרבע השלישי של 2011 צופים היצואנים האטה נוספת בקצב גידול משלוחי היצוא: צפוי מאזן נטו חיובי, מתון ביותר, של 4%, כאשר 38% מהיצואנים צופים גידול, מרביתם גידול קל, אל מול 24% הצופים קיטון.

נדגיש, כי ציפיות התעשיינים משקפות קצב גידול מתון ביותר ביצוא, כמותו לא נרשם מאז החלה ההתאוששות מהמשבר הכלכלי.

בנוסף, להערכת היצואנים, ברבע השלישי של 2011 תעמיק ירידת מחירי היצוא במונחי מט"ח (צפוי מאזן נטו שלילי של 3%). הדבר משקף את קשיי היצואנים בהתמודדות מול התחרות בשוק העולם, לרבות קושי רב להעלות את מחירי תפוקתם במונחי מט"ח.

אינדיקציות נוספות מצביעות אף הן על צפי להמשך מגמת ההאטה ביצוא: היצואנים בסקר מדווחים על האטה ניכרת בקצב גידול ההזמנות ליצוא ברבע השני של השנה (מאזן נטו חיובי נמוך, של 1%, לאחר מאזן נטו חיובי של 15% ברבע הראשון של 2011) וצפי לגידול קל ביותר בהיקף ההזמנות ברבע השלישי של השנה (מאזן נטו חיובי של 2%).

יצוא תעשייתי - פירוט ענפי

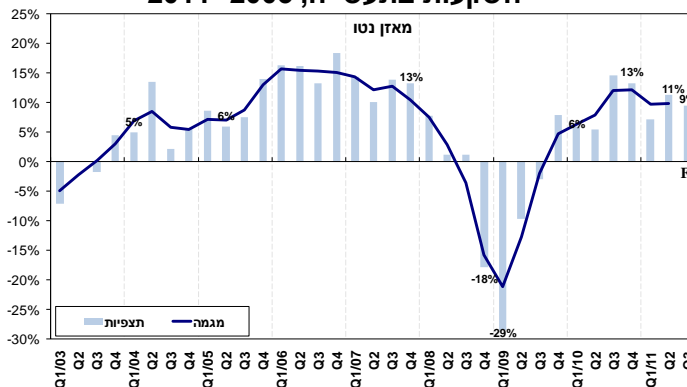


ההאטה הצפויה ביצוא תיגזר מהאטה ביצוא ענפי האלקטרוניקה והתוכנה, הגומי והפלסטיק, המתכת והחשמל, לצד המשך הנסיגה ביצוא הטקסטיל וההלבשה, תוך האטה ניכרת בקצב הנסיגה.

מנגד, גידול מחודש ומהיר צפוי ביצוא ענף המזון לצד התרחבות נוספת ביצוא ענף הכימיה.

השקעות בתעשייה

השקעות בתעשייה, 2011-2003

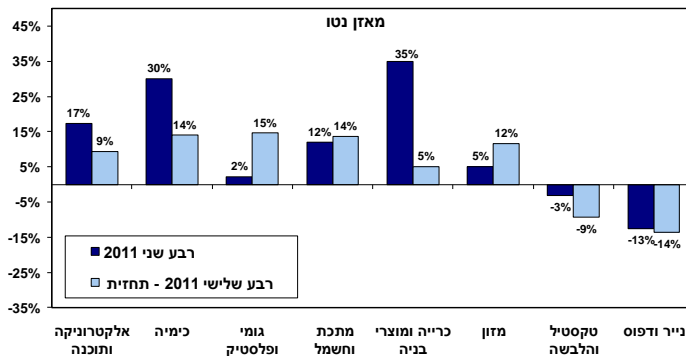


בהתאם לציפיות התעשיינים, **ברבע השני של 2011 חודשה ההאצה בקצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים:** מאזן נטו חיובי של 11%, לאחר מאזן חיובי של 7% ברבע הראשון של 2011. 32% מהתעשיינים רשמו גידול בהשקעותיהם ברבע השני, מרביתם גידול קל, לעומת 12% בלבד שרשמו ירידה.

⁴ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5= הגורם המגביל ביותר.

לרבע השלישי של 2011 צופים התעשיינים גידול נוסף בהשקעות התעשייה, תוך האטה קלה בקצב: צפוי מאזן נטו חיובי של 9%, כאשר 29% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, מרביתם גידול קל, אל מול 9% בלבד שצופים ירידה.

השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

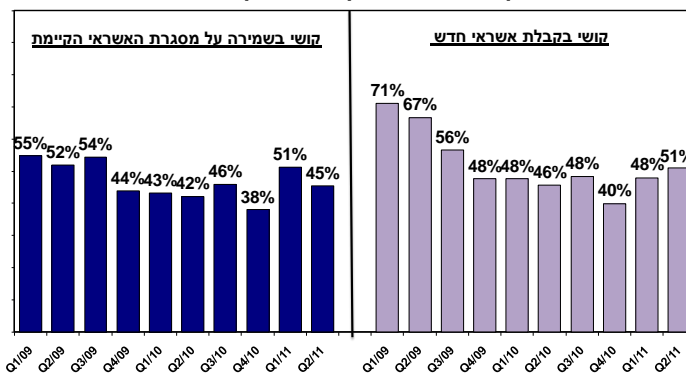


ההאטה הצפויה בקצב גידול ההשקעות משקפת צפי לקיטון נוסף בהשקעות ענפי הנייר והדפוס, הטקסטיל וההלבשה, לצד האטה ניכרת בקצב גידול השקעות ענף הכרייה ומוצרי הבנייה, האלקטרוניקה והתוכנה, והכימיה. מנגד, האצה צפויה בקצב גידול השקעות ענפי המזון, הגומי והפולסטיק, לצד גידול נוסף בהשקעות ענף המתכת והחשמל.

לצד הגידול בהשקעות, מדווחים התעשיינים על גידול מהיר נוסף בהוצאות המימון הריאליות ברבע השני של 2011, בקצב הדומה לזה שנרשם בתחילת השנה: מאזן נטו חיובי של 19% נרשם (36% דיווחו על עלייה בהוצאות למול 5% בלבד שדיווחו על ירידה קלה), זאת בהמשך למאזן חיובי של 17% בתחילת השנה. הגידול הריאלי בהוצאות המימון נרשם על רקע עליית ריבית בנק ישראל בשיעור מצטבר של 0.75 נקודות האחוז במהלך הרבע השני של 2011, לצד התמתנות ציפיות האינפלציה לשנה קדימה והתכנסותה לתוך טווח יעד המחירים.

לרבע השלישי של 2011 צופים התעשיינים עלייה נוספת בהוצאות המימון הריאליות: תחזיות התעשיינים משקפות מאזן נטו חיובי של 17%.

סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי



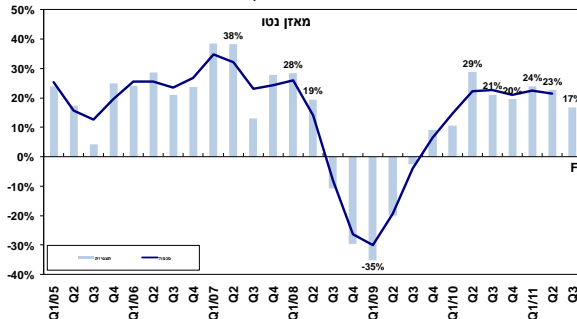
במקביל, ממשיכים כמחצית מהתעשיינים בסקר לדווח על קושי בקבלת אשראי חדש: 51% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו בקושי, זאת לעומת 48% שדיווחו כך בסקר הקודם.

מנגד, ירד שיעור התעשיינים שמתקשים לשמור על מסגרת האשראי הקיימת ל- 45% ברבע השני של השנה, לאחר שזינק ל- 51% בתחילת 2011.

הפעילות הרב לאומית⁵ של חברות בתעשייה הישראליות

בניגוד להאטה בפעילות חברות התעשייה המקומיות, מדווחות חברות התעשייה הרב לאומיות על המשך הגידול המהיר בפעילותן בחו"ל ברבע השני של 2011.

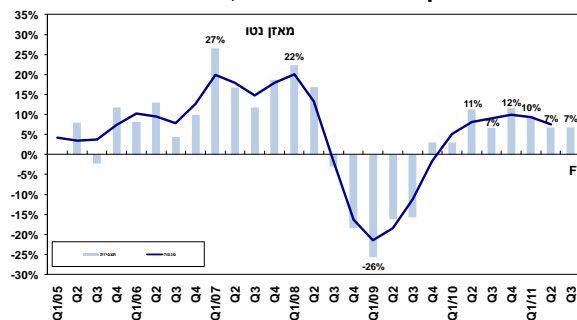
ייצור תעשייתי בחו"ל, 2011 - 2005



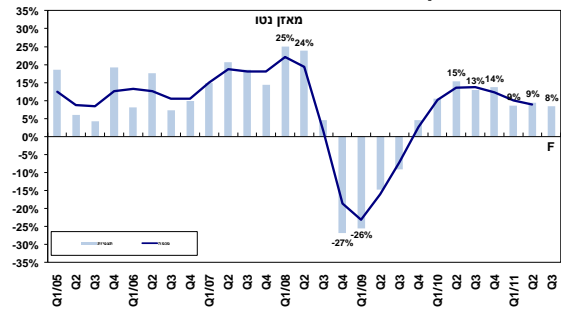
ברבע השני של 2011 נמשכה הצמיחה המהירה בתפוקתם של המפעלים בחו"ל: נרשם מאזן נטו חיובי של 23%, כאשר 46% מהמפעלים בחו"ל מדווחים על גידול, אל מול 11% בלבד שרשמו נסיגה. זאת בהמשך למאזן נטו חיובי דומה בתחילת 2011 (24%).

במקביל, נמשך הגידול בהשקעות המפעלים בחו"ל, זאת לצד קליטת עובדים נוספת במפעלים בחו"ל, תוך האטה קלה בקצב הקליטה.

מועסקים בתעשייה בחו"ל, 2011 - 2005



השקעות בתעשייה בחו"ל, 2011 - 2005



לרבע השלישי של 2011 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות התמתנות מסוימת בקצב התרחבות פעילותן בחו"ל:

האטה צפויה בקצב גידול תפוקת החברות בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 17% צפוי ברבע השלישי של השנה, כאשר 43% מהחברות צופות גידול בתפוקה, אל מול 9% בלבד אשר צופים ירידה. נדגיש, כי על אף ההאטה עדיין מדובר בקצב גידול מהיר הדומה לקצב הצמיחה הממוצע שנרשם מאז החלה ההתאוששות מהמשבר הכלכלי, ברבע האחרון של 2009 (מאזן חיובי ממוצע של 19%).

בנוסף, צפויה להימשך קליטת המועסקים במפעלים בחו"ל, בקצב דומה לזה שנרשם ברבע השני: מאזן נטו חיובי של 7% צפוי לרבע השלישי של השנה, בדומה למאזן שנרשם ברבע השני של 2011.

גידול נוסף צפוי גם בהשקעות במפעלים בחו"ל: מאזן חיובי של 8% צפוי לרבע השלישי של 2011, לאחר מאזן של 9% ברבע השני.

⁵ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 44 חברות מתוך 202 (22% מהמדגם). מהן 11 מענף הגומי והפלסטיק, 9 מענף המתכת והחשמל, 8 מענף הטקסטיל וההלבשה, 5 מהכימיה, 4 מהמזון, 4 מהאלקטרוניקה והתוכנה, 2 מהנייר והדפוס ו-1 מהכרייה ומוצרי הבנייה.

התפתחויות וציפיות בענפי התעשייה

ענף האלקטרוניקה והתוכנה

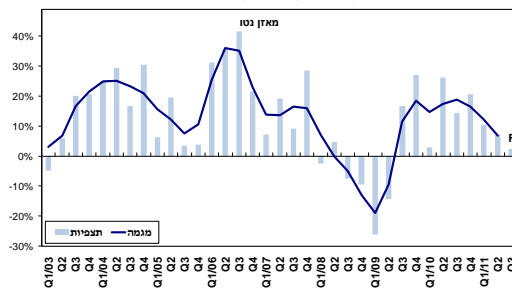
ברבע השני של 2011 חלה האטה בקצב התרחבות פעילות הענף: האטה נוספת נרשמה בקצב צמיחת הענף, אשר לוותה בהאטה נוספת גם בקצב גידול ניצולת הציוד ומכירות הענף הן לשוק המקומי והן ליצוא. בתוך כך, הוחרפה עוצמת השחיקה ברווחיות היצוא, ואף בלטה לשלילה בהשוואה ליתר ענפי התעשייה המייצאים.

בנוסף, חודשה ההאטה בקצב קליטת העובדים לענף, תוך החרפת הקושי בגיוס עובדים מקצועיים (85% דיווחו על קושי, לעומת 77% שדיווחו על כך בסקר קודם). נציין, כי על אף ההאטה, עדיין מדובר בקצב קליטה מהיר, הבולט לחיוב בהשוואה ליתר ענפי התעשייה.

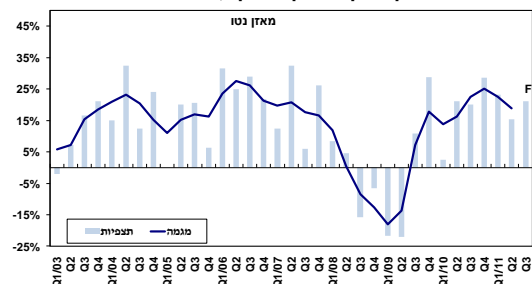
מנגד, הואץ משמעותית קצב גידול ההשקעות בנכסים קבועים, תוך האצה בקצב עליית הוצאות המימון הריאליות, וקושי מתמשך בקבלת אשראי חדש (56% מתעשייני הענף דיווחו על קושי בדומה לדיווחים בסקר הקודם).

לרבע השלישי של 2011 צופים תעשייני הענף האצה בקצב צמיחת תפוקתם, מכירותיהם המקומיות ומצבת עובדיהם, תוך עלייה נוספת בהוצאות המימון הריאליות. מנגד, האטה צפויה בקצב גידול משלוחי היצוא וההשקעות בנכסים קבועים.

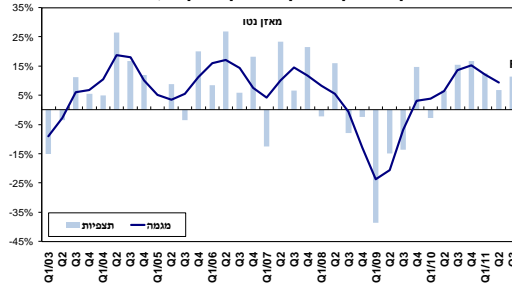
יצוא ענף האלקטרוניקה, 2011 - 2003



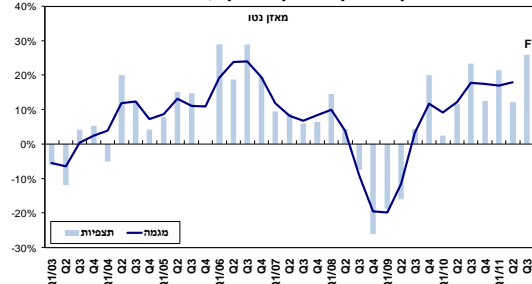
תפוקת ענף האלקטרוניקה, 2011 - 2003



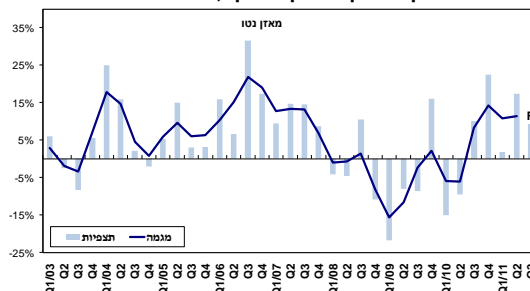
מכירות ענף האלקטרוניקה לשוק המקומי, 2011 - 2003



מועסקים בענף האלקטרוניקה, 2011 - 2003



השקעות ענף האלקטרוניקה, 2011 - 2003



ענף הכימיה

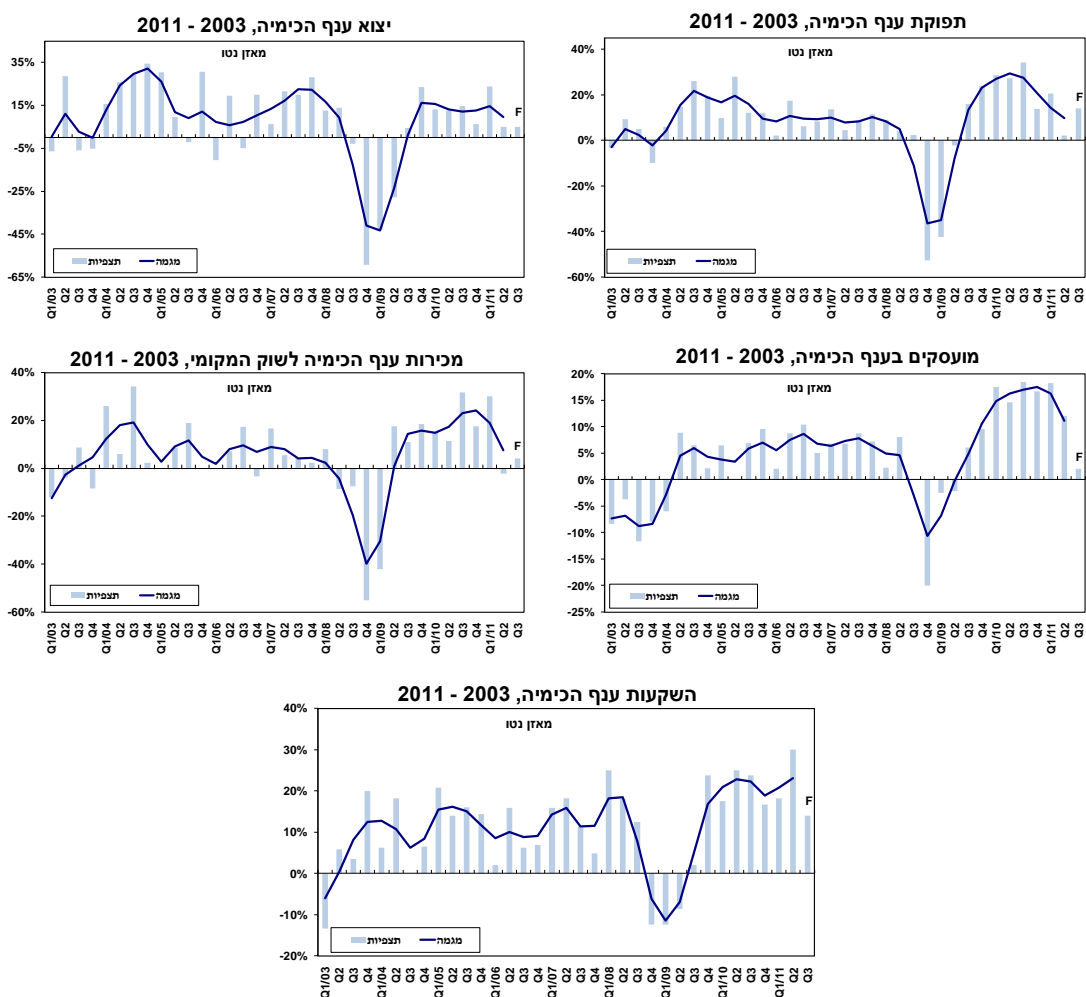
ברבע השני של 2011 הואט משמעותית קצב צמיחת תפוקת הענף, עד כמעט קיפאון, לאחר שבעה רבעונים רצופים של צמיחה מהירה. האטה זו, לוותה בירידה בניצולת הציוד ובקיפאון במלאי חומרי הגלם.

בנוסף, לראשונה מזה שמונה רבעונים, מדווחים תעשייני הענף על נסיגה במכירות הענף לשוק המקומי, אשר בלטה לשלילה בהשוואה למרבית ענפי התעשייה, זאת לצד האטה דרמטית בקצב התרחבות משלוחי היצוא והחרפת השחיקה ברווחיות היצוא.

האטה נרשמה גם בקצב קליטת העובדים לענף.

מנגד, גידול מואץ נרשם בהשקעות הענף, זאת בהמשך לשישה רבעונים רצופים של גידול מהיר ביותר בהשקעות. קצב גידול זה מהיר אף בהשוואה למרבית ענפי התעשייה.

לרבע השלישי של 2011 צופים תעשייני הענף האצה מחודשת בקצב צמיחת הענף, על רקע צפי לגידול מחודש במכירות לשוק המקומי וגידול מתון נוסף במשלוחי היצוא. מנגד, האטה צפויה בקצב גידול גורמי הייצור: הגידול המהיר בהשקעות צפוי להימשך, תוך האטה בקצב ומנגד, האטה דרמטית צפויה בקצב גידול מצבת העובדים.



ענף הגומי והפלסטיק

בהתאם לציפיות התעשיינים, **ברבע השני של 2011** חלה האצה קלה בקצב גידול תפוקת הענף, אשר לוותה בעלייה נוספת בניצולת הציוד וגידול מחודש במלאי חומרי הגלם.

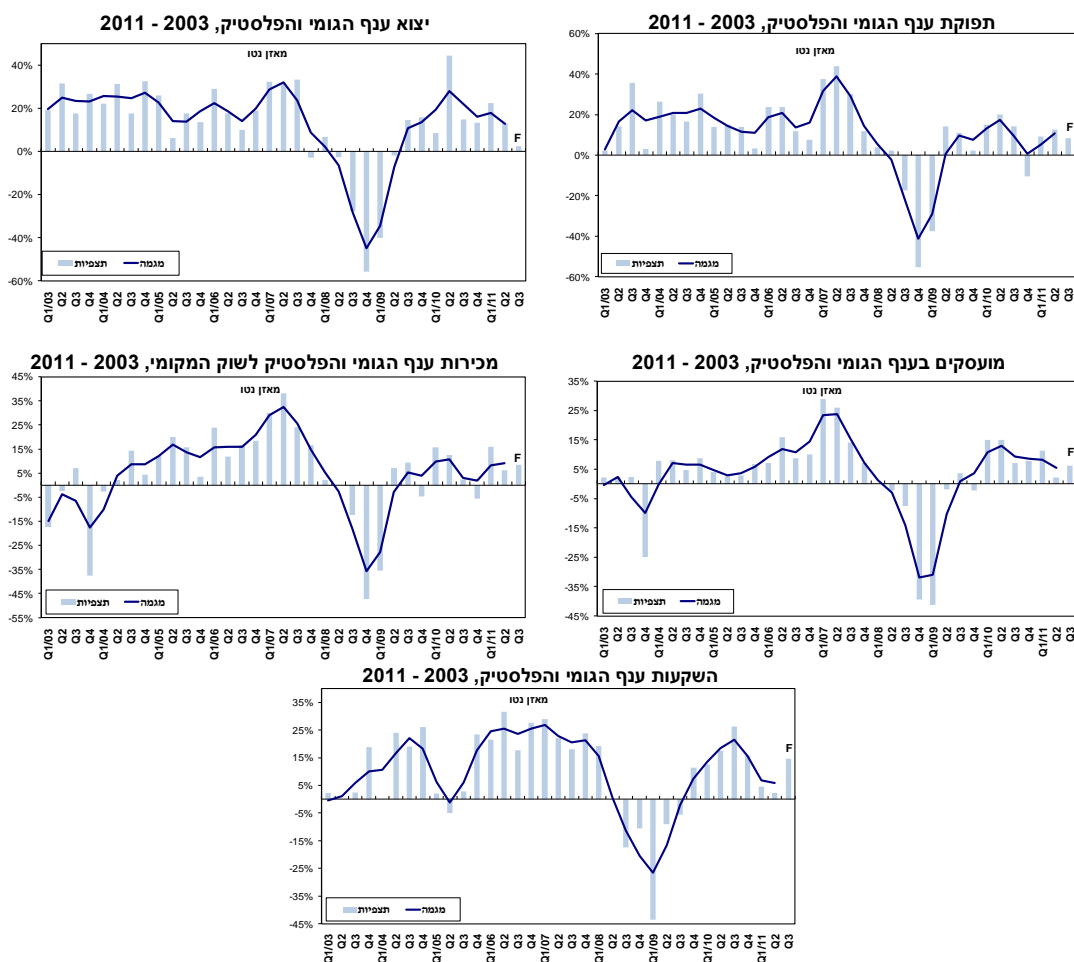
מנגד, האטה נרשמה בקצב גידול המכירות לשוק המקומי וליצוא, תוך שחיקה נוספת ברווחיות היצוא, אשר בלטה לשלילה בהשוואה לממוצע התעשייה. יודגש, כי למרות ההאטה, קצב גידול היצוא היה מהיר יחסית לחיוב בהשוואה למרבית ענפי התעשייה.

האטה ניכרת נרשמה גם בקצב קליטת העובדים לענף, לצד ירידה בקושי בגיוס עובדים מקצועיים לענף (79% מהחברות בענף דיווחו על קושי, לעומת 86% בסקר הקודם).

במקביל, חלה האטה נוספת בקצב גידול השקעות הענף בנכסים קבועים. שיעור התעשיינים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת, בלט לשלילה בענף ועמד על 55% לעומת 45% בממוצע התעשייה.

תעשייני הענף להם פעילות יצרנית בחו"ל⁶ מדווחים על האצה ניכרת בקצב גידול תפוקתם, לצד קליטת עובדים מחודשת ומהירה למפעליהם בחו"ל וגידול מתון נוסף בהשקעותיהם בחו"ל.

לרבע השלישי של 2011 צפויה האטה בקצב גידול תפוקת הענף לצד האטה ניכרת, עד כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא. מנגד, האצה צפויה בקצב גידול מצבת העובדים והמכירות לשוק המקומי לצד צפי להאצה ניכרת בקצב גידול ההשקעות ועלייה נוספת בהוצאות המימון הריאליות.



⁶ כ- 46% מתעשייני הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

ענף המתכת והחשמל

ברבע השני של 2011 נמשכה צמיחתו המהירה והיציבה של הענף, אשר בלטה לחיוב ביחס למרבית ענפי התעשייה: גידול מהיר נוסף נרשם **בתפוקת הענף**, אשר לווה בהאצה בקצב גידול **ניצולת הציוד** ובעלייה מהירה **במלאים**.

במקביל, הואץ במקצת קצב גידול **משלוחי היצוא**, תוך שחיקה נוספת ברווחיות היצוא.

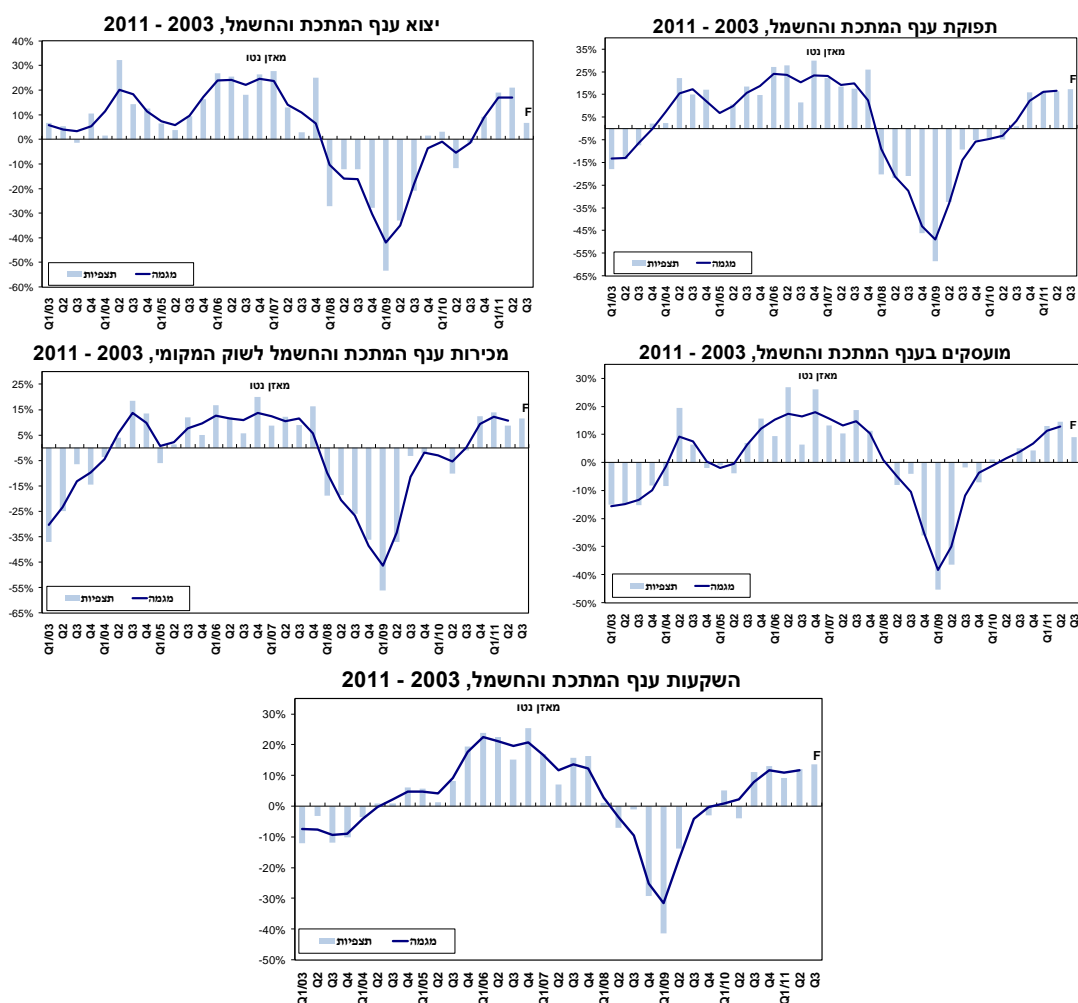
האצה קלה נרשמה גם בקצב גידול גורמי הייצור: **השקעות ומועסקים**, תוך המשך הקושי הניכר **בגיוס עובדים מקצועיים לענף** (90% דיווחו על קושי, בדומה לסקר הקודם). קושי זה אף בלט ביחס ליתר ענפי התעשייה.

כמו כן, האצה נוספת נרשמה בקצב עליית **הוצאות המימון הריאליות**, זה הרבעון החמישי ברציפות, כאשר קצב הגידול המהיר היה דומה ברמתו לזה שנרשם בסוף 2008, באמצע המשבר הכלכלי הגלובלי. בנוסף, נמשכת מצוקת אשראי בענף: 55% מתעשייני הענף הזקוקים **לאשראי חדש** דיווחו על קושי בקבלתו, וכ- 61% מתעשייני הענף אף דיווחו על קושי **בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת**. נתון זה בלט לשלילה בהשוואה לממוצע התעשייה.

מנגד, האטה נרשמה בקצב התרחבות **המכירות לשוק המקומי**.

תעשייני הענף להם **פעילות יצרנית בחו"ל**⁷ מדווחים על האצה מהירה נוספת בקצב גידול תפוקתם והשקעותיהם במפעליהם בחו"ל, לצד גידול מהיר נוסף במצבת עובדיהם בחו"ל.

לרבע השלישי של 2011 צופים תעשייני הענף, כי תימשך הצמיחה המהירה והיציבה בתפוקתם, תוך האצה קלה במכירותיהם לשוק המקומי ובהשקעותיהם. מנגד, האטה ניכרת צפויה בקצב גידול משלוחי היצוא, לצד צפי להאטה גם בקצב קליטת העובדים.



⁷ כ- 16% מתעשייני הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

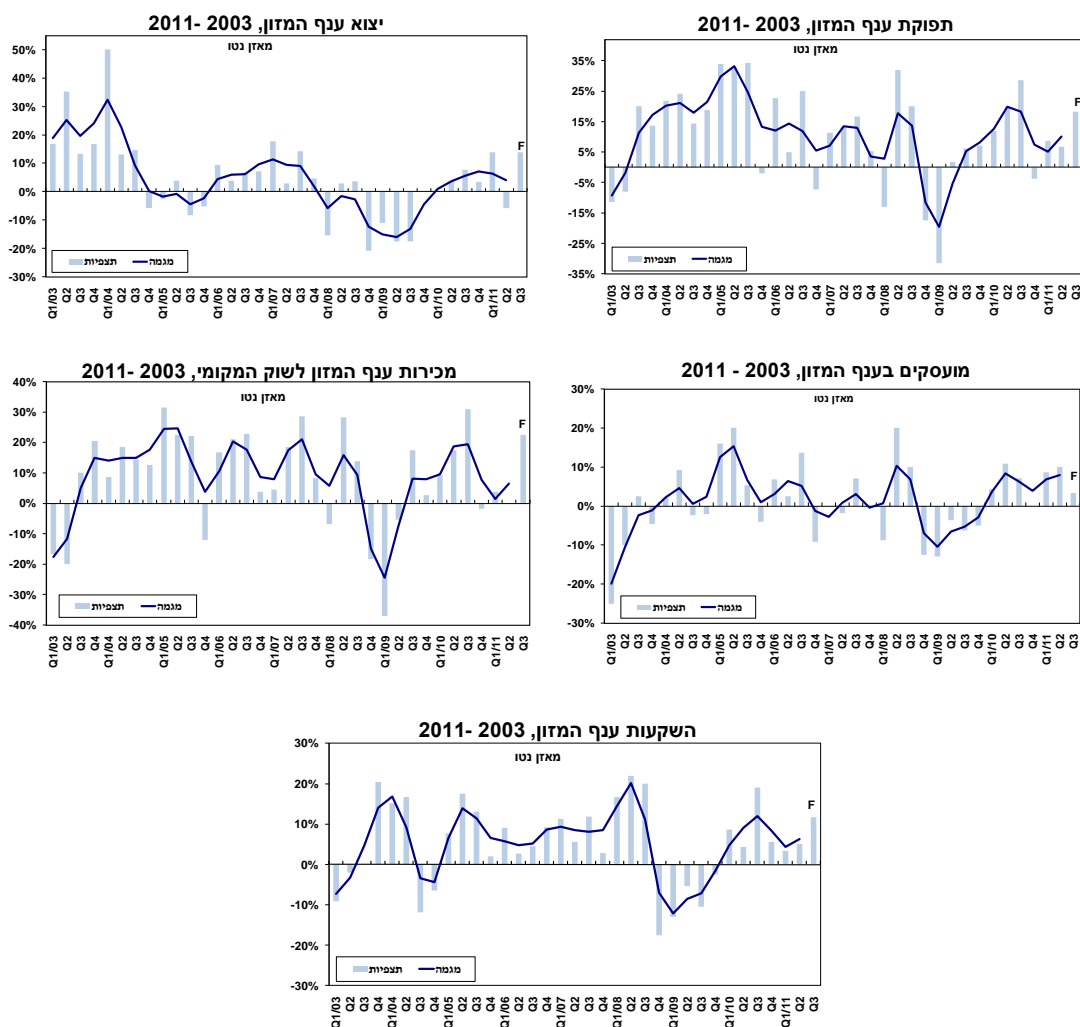
ענף המזון

ברבע השני של 2011 נמשכה הצמיחה בתפוקת הענף, תוך האטה קלה בקצב. צמיחה זו לוותה בעלייה נוספת במלאי המוצרים הגמורים בענף.

מנגד, לאחר ארבעה רבעונים רצופים של גידול, מדווחים יצואני הענף על ירידה במשלוחי היצוא, אשר לוותה בהחרפת עוצמת השחיקה ברווחיות היצוא. במקביל, קיפאון נרשם במכירות הענף לשוק המקומי.

מנגד מדווחים תעשייני הענף על גידול נוסף בגורמי הייצור: הן בהשקעות הענף והן במצבת העובדים, תוך האצה קלה בקצב. בתוך כך, נרשמה עלייה בקושי בגיוס עובדים מקצועיים לענף (77% דיווחו על קושי, לאחר 71% שדיווחו כך בסקר הקודם).

לרבע השלישי של 2011 צפויה התרחבות בפעילות הענף (כפי הנראה על רקע עונתי – חגי תשרי): האצה ניכרת צפויה בקצב צמיחת תפוקת הענף, אשר תלווה בגידול מחדש ומהיר במכירות הענף לשוק המקומי וליצוא, ובהאצה בקצב גידול השקעות הענף. מנגד, צופים תעשייני הענף האטה בקצב קליטת העובדים, והאצה בקצב עליית הוצאות המימון הריאליות.



ענף הטקסטיל וההלבשה

ברבע השני של 2011 חודשה הנסיגה בפעילות הענף, ואף בלטה לשלילה בהשוואה ליתר ענפי התעשייה: נסיגה חדה נרשמה בתפוקת הענף, אשר לוותה בירידה מחודשת בניצולת הציוד ובמלאים (הן במלאי המוצרים והן במלאי חומרי הגלם).

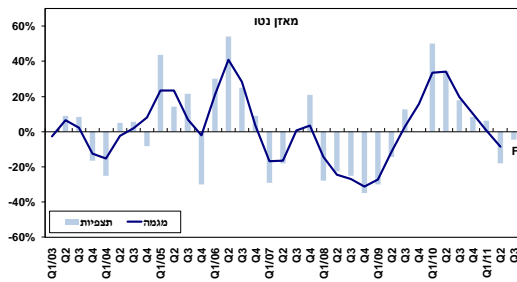
במקביל, לאחר שבעה רבעונים רצופים של גידול, מדווחים יצואני הענף על נסיגה חדה במשלוחי היצוא, תוך החרפת עוצמת השחיקה ברווחיות היצוא. נסיגה מחודשת וחדה נרשמה גם בהיקף המכירות לשוק המקומי.

בהתאם לציפיות, ירידה נוספת חלה בגורמי הייצור בענף: הואץ קצב פיטורי העובדים מהענף, תוך התמתנות משמעותית בקושי בגיוס עובדים מקצועיים (69% מהחברות בענף דיווחו על קושי לעומת 94% בסקר הקודם). מנגד, מותנה במקצת הנסיגה בהשקעות הענף.

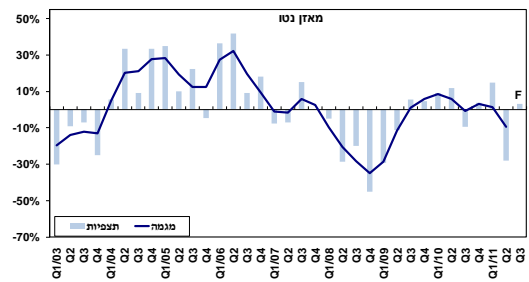
גם תעשיית הענף להם פעילות יצרנית בחו"ל⁸ מדווחים על האטה ניכרת בקצב צמיחת תפוקתם לצד קיפאון במצבת עובדיהם בחו"ל, מנגד, האצה מחודשת נרשמה בקצב גידול השקעותיהם בחו"ל.

לרבע השלישי של 2011 צופים תעשיית הענף צמיחה מחודשת, אם כי מתונה ביותר, בתפוקה לצד גידול מחודש במכירות לשוק המקומי ("יתכן ועונתי לקראת חגי תשרי"). מנגד, נסיגה נוספת צפויה במשלוחי היצוא ובמצבת העובדים לצד צפי להעמקת הירידה בהשקעות הענף.

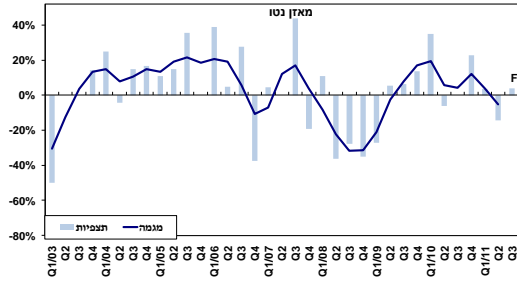
יצוא ענף הטקסטיל וההלבשה, 2011 - 2003



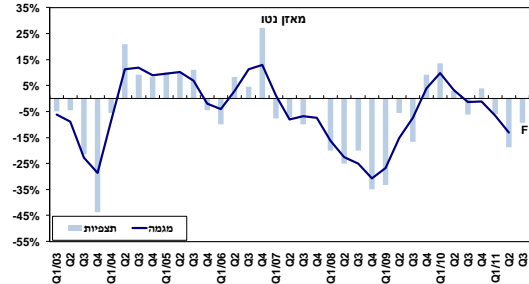
תפוקת ענף הטקסטיל וההלבשה, 2011 - 2003



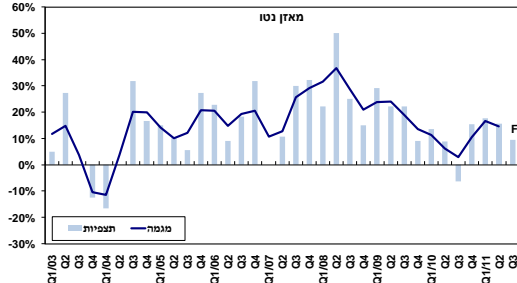
מכירות ענף הטקסטיל וההלבשה לשוק המקומי, 2011 - 2003



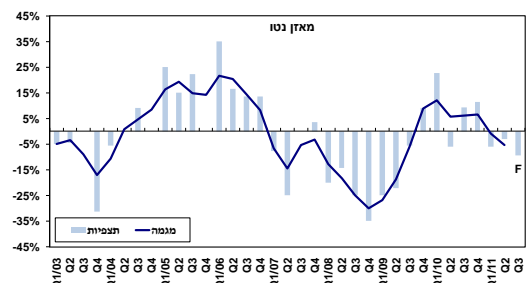
מועסקים בענף הטקסטיל וההלבשה, 2011 - 2003



הוצאות מימון בענף הטקסטיל וההלבשה, 2011 - 2003



השקעות בענף הטקסטיל וההלבשה, 2011 - 2003



⁸ כ- 50% מתעשיית הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

ענף כרייה ומוצרי בנייה⁹

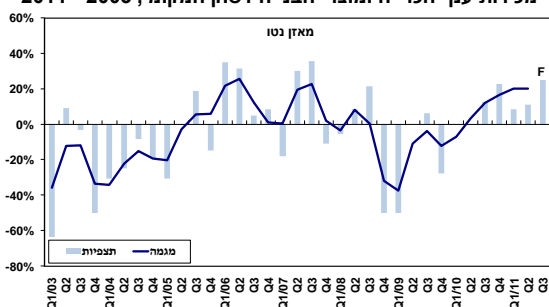
ברבע השני של 2011 נמשכה הצמיחה בתפוקת הענף, אשר לוותה בהאצה קלה בקצב גידול המכירות לשוק המקומי ובגידול נוסף במלאי המוצרים הגמורים.

במקביל, נמשך הגידול המהיר בהשקעות הענף, תוך עלייה נוספת בניצולת הציוד וגידול מחודש במלאי חומרי הגלם. עליות אלו לוו בגידול חד נוסף בהוצאות המימון הריאליות. נדגיש, כי קצב גידול ההשקעות בענף בולט לחיוב בהשוואה ליתר ענפי התעשייה.

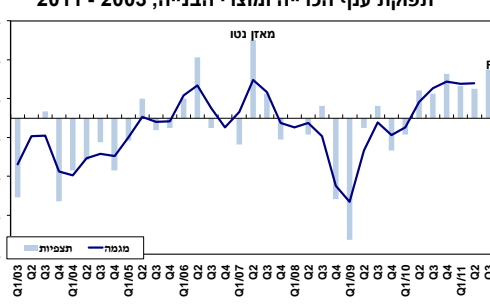
מנגד, בהתאם לציפיות תעשייני הענף, צומצמה מצבת העובדים ברבע השני של השנה, לאחר שני רבעונים רצופים של קליטת עובדים בקצב מהיר יחסית.

לרבע השלישי של 2011 צפויה האצה בקצב גידול תפוקת הענף, זאת על רקע האצה ניכרת בקצב גידול המכירות המקומיות, וקליטת עובדים מחודשת לענף. מנגד, האטה ניכרת צפויה בקצב גידול ההשקעות הענף, אשר תלווה בגידול נוסף בהוצאות המימון הריאליות.

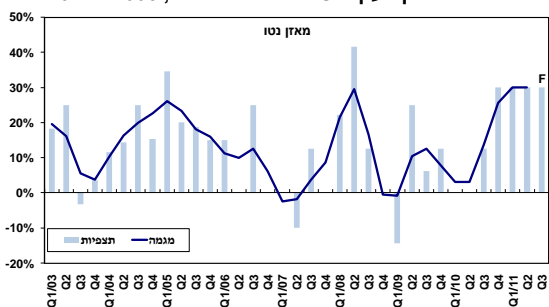
מכירות ענף הכרייה ומוצרי הבנייה לשוק המקומי, 2011 - 2003



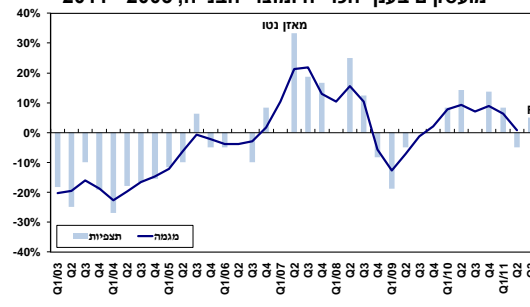
תפוקת ענף הכרייה ומוצרי הבנייה, 2011 - 2003



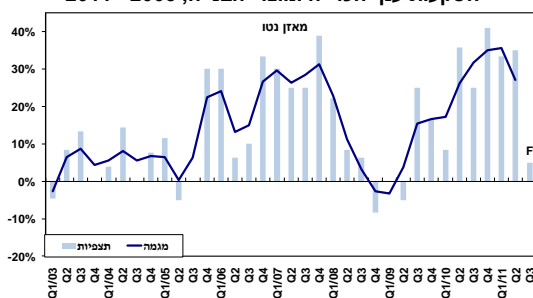
הוצאות מימון הענף הכרייה ומוצרי הבנייה, 2011 - 2003



מועסקים בענף הכרייה ומוצרי הבנייה, 2011 - 2003



השקעות ענף הכרייה ומוצרי הבנייה, 2011 - 2003



⁹ בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף זה (10 משיבים), יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים

מדיווחי המפעלים הקטנים והבינוניים¹⁰ עולה כי **ברבע השני של 2011** חודשה הנסיגה בפעילותם התעשייתית: נסיגה מחודשת ומתונה נרשמה בתפוקת המגזר, אשר לוותה בירידה בניצולת הציוד ונסיגה במכירות המגזר לשוק המקומי ובמצבת עובדיו.

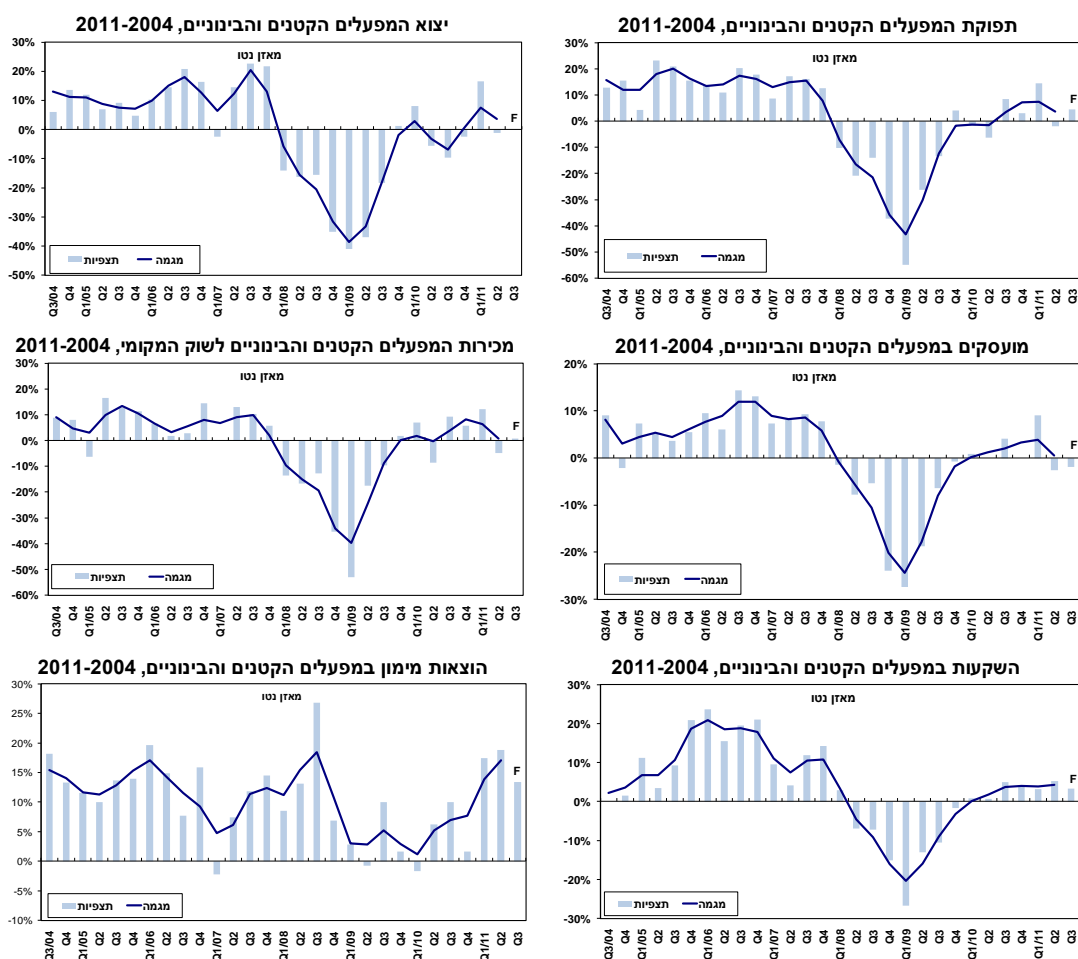
במקביל, נסיגה מתונה ביותר, כמעט קיפאון, נרשמה ביצוא המגזר, זאת לאחר זינוק במשלוחי היצוא בתחילת השנה, על רקע החרפת השחיקה ברווחיות היצוא של המפעלים הקטנים והבינוניים.

מנגד, נמשך הגידול המתון בהשקעות המגזר, זה הרבעון השישי ברציפות, לצד עלייה נוספת בהוצאות המימון הריאליות.

דיווחיהם של המפעלים הקטנים והבינוניים בולטים לרעה בהשוואה למגזר המפעלים הגדולים, אשר מדווח על התרחבות נוספת בתפוקתו ובמכירותיו הן לשוק המקומי והן ליצוא, אם כי תוך האטה בקצב, זאת לצד המשך גידול מהיר בגורמי הייצור (מועסקים והשקעות). בנוסף, בולט הקושי של מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים בקבלת אשראי חדש (56% מתעשייני המגזר דיווחו כך) בהשוואה לדיווחי המפעלים הגדולים (47%).

לרבע השלישי של 2011 צופים תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים צמיחה מחודשת ומתונה בתפוקתם, לצד גידול מתון נוסף בהשקעותיהם. מנגד, קיפאון צפוי במכירות המגזר, הן לשוק המקומי והן ליצוא, לצד צמצום נוסף במצבת העובדים.

תחזיותיהם של תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים בולטות אף הן לשלילה ביחס לתחזיות תעשייני המפעלים הגדולים, הצופים גידול מואץ בתפוקתם ובמכירותיהם לשוק המקומי לצד גידול מהיר נוסף בהשקעותיהם.



¹⁰ מפעלים המעסיקים עד 100 עובדים.

נספח מתודולוגי לגרפים

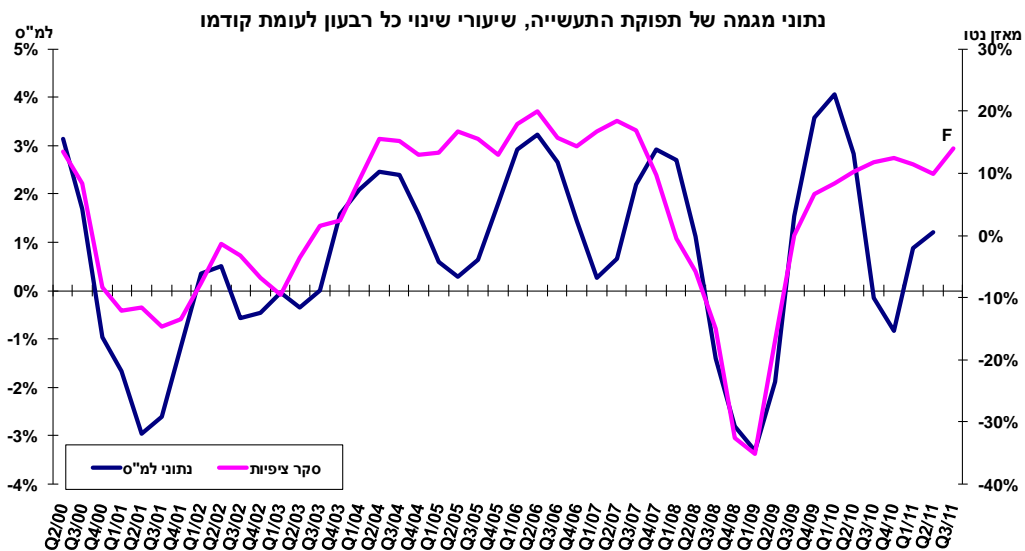
בגרפים המשולבים בסקר מוצגות תצפיות ומגמות על-פי הדיווחים שנתקבלו בסקרי הציפיות משנת 2003 ועד היום. הגרפים מתייחסים לממוצע התעשייה ולענפים בהם מספר מספק של מפעלים מדווחים. בנוסף, מוצגות תחזיות לרבע השלישי של שנת 2011, המבוססות על ציפיות המפעלים, כפי שמשתקפות בסקר הנוכחי.

מבחנים סטטיסטיים מוכיחים כי סקר הציפיות מספק אינדיקציה טובה לגבי כיווני ההתפתחויות בתעשייה עוד בטרם פורסמו הנתונים הסטטיסטיים הרשמיים. כך, העלתה בחינת הנתונים לשנים 2000-2010 מתאם חיובי של 0.76 בין נתוני המגמה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לקו המגמה של סקר הציפיות בהתייחס לתפוקת התעשייה. בנוסף, מבדיקה שערכה חברת "מגמות – טכנולוגיות חיזוי בע"מ" בשנת 1995, בהתייחסה לשנים 1978 עד 1995, נמצא כי "הסקר מדייק בכ- 80% מהמקרים בחיזוי כיוון השינוי של מדדי הייצור, היצוא והתעסוקה של הלמ"ס", וכן כי "שקלול התשובות לפי גודל הענף או החברות אינו מניב שיפור בתוצאות".

גרף זה ממחיש ויזואלית את המתאם הגבוה שנרשם במהלך השנים בין דיווחי התעשיינים בסקר לבין נתוני המאקרו הרשמיים. הגרף מציג את התפתחות קו המגמה של מדד הייצור התעשייתי של הלמ"ס, המפורסם מדי חודש, בפיגור של כחודש וחצי, אל מול קו המגמה של תפוקת התעשייה על-פי מאזן הנטו של סקר הציפיות בתעשייה, שמפורסם בסיום כל רבעון לגבי הרבעון שהסתיים וכולל גם תחזית לרבעון הבא.

סקר הציפיות ככלי לזיהוי שינויי מגמה בתעשייה

סקר ציפיות בתעשייה, 2000 - 2011



קו המגמה של סקר הציפיות מחושב כממוצע נע של שלושה סקרים. כך, לדוגמה, נתון המגמה לגבי הרבע הראשון של 2011 מורכב מממוצע משוקלל של הדיווחים שנתקבלו בשלושה סקרים: הסקר המתייחס לרבע האחרון של 2010, זה המתייחס לרבע הראשון של 2011, והסקר הנוכחי, המתייחס לרבע השני של 2011 (המשקלות הם: 25%, 50% ו-25%, בהתאמה).

המדד בתצוגה הגראפית מכונה מאזן נטו משוקלל. מדד זה מציג את ההפרש בין אחוז החברות המדווחות על עלייה לבין אלו המדווחות על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינויים (כלומר, משקלה של חברה המדווחת על עלייה ניכרת גבוהה ממשקלה של זו המדווחת על עלייה קטנה, וכך לגבי ירידה).

יש להדגיש, כי אין לראות באחוזים המוצגים בגרפים שיעורי שינוי, אלא אינדיקציה למגמות בלבד. באופן כללי, ניתן לומר, כי "מאזן נטו" שלילי פירושו ירידה, וחיובי – עלייה.

נספח טבלאות - ממוצע התעשייה¹¹

תפוקה						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
45	38	49	45	47	43	עלייה
8	7	10	9	10	11	מזה: עלייה ניכרת
20	28	25	27	23	27	ירידה
4	5	4	5	7	7	מזה: ירידה ניכרת
14	5.5	15	11	13	10	מאזן נטו משוקלל

תעסוקה						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
26	24	31	24	29	27	עלייה
14	12	10	14	12	15	ירידה
4	1	1	1	4	2	מזה: ירידה ניכרת
5	7	12	5	7	6.5	מאזן נטו משוקלל

קשיים בגיוס עובדים בלתי מקצועיים						
Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10		
59	56	46	51	49		נתקלו בקשיים
24	22	10	18	19		מזה: קושי גדול עד בינוני
27	34	42	41	39		אין קושי
14	10	13	9	13		לא חיפשו עובדים

קשיים בגיוס עובדים מקצועיים						
Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10		
82	82	79	81	74		נתקלו בקשיים
55	56	55	56	51		מזה: קושי בינוני עד גדול
8	12	12	12	14		אין קושי
10	6	10	7	12		לא חיפשו עובדים

מכירות לשוק המקומי						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
41	34	46	43	42	34	עלייה
5	4	5	7	8	5	מזה: עלייה ניכרת
22	30	21	26	22	30	ירידה
3	5	5	3	6	6	מזה: ירידה ניכרת
11	1	13	10.5	11	1	מאזן נטו משוקלל

הזמנות לשוק המקומי						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
38	32	42	41	43	34	עלייה
23	30	22	28	19	31	ירידה
3	6	4	3	5	9	מזה: ירידה ניכרת
9	0	10	9	15	-1	מאזן נטו משוקלל

משלוחי יצוא						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
38	44	47	44	43	46	עלייה
4	7	12	7	10	14	מזה: עלייה ניכרת
24	29	18	26	27	24	ירידה
9	10	8	6	9	9	מזה: ירידה ניכרת
4	6	16	9.5	9	13.5	מאזן נטו משוקלל

¹¹ באחוזים מסך המפעלים המדווחים.

הזמנות ליצוא						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
38	39	46	45	41	47	עלייה
4	7	10	9	7	13	מזה: עלייה ניכרת
26	32	18	27	28	25	ירידה
11	12	8	7	8	9	מזה: ירידה ניכרת
2	1	15	10	5.5	13	מאזן נטו משוקלל

רווחיות היצוא						
Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	Q1/10	
8	11	9	13	19	6	עלייה
0	1	2	0	2	0	מזה: עלייה ניכרת
61	53	59	48	49	52	ירידה
21	17	22	14	29	17	מזה: ירידה ניכרת
-37	29-	35-	25-	29-	31.5-	מאזן נטו משוקלל

מחירי היצוא						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
13	20	27	17	17.5	19	עלייה
16	22	20	26	25	23	ירידה
6	1	4	4	4	11	מזה: ירידה ניכרת
-3	-1	2	5-	6-	5-	מאזן נטו משוקלל

גורמים המגבילים את צמיחת היצוא (ציון ממוצע משוקלל לכל גורם)						
דרוג סקר נוכחי	סקר יולי 2011 (נוכחי)	סקר אפריל 2011	סקר ינואר 2011	סקר אוקטובר 2010	סקר יולי 2010	הגורמים
I	3.5	3.4	3.5	3.4	3.2	רווחיות היצוא
II	3.3	3.4	3.5	3.3	3.2	מחירים בינלאומיים
II	3.3	3.3	3.3	3.2	3.3	קשיי חדירה ושיווק לשווקים חדשים
II	3.2	3.2	3.4	3.3	3.4	הזמנות ליצוא
III	3.0	2.9	2.8	3	2.8	קשיי שיווק בשווקים קיימים
III	3.0	2.8	2.6	2.7	2.6	היעדר תמיכה ממשלתית לעידוד היצוא
IV	2.3	2.2	2	2.1	2	אשראי

* על-פי מבחני מובהקות, ברמת מובהקות של 10%.

מלאי מוצרים מוגמרים					
Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
32	32	24	32.5	30	עלייה
22	20	20	19	19	ירידה
5	5	2	8	4	מאזן נטו משוקלל

מלאי חומרי גלם					
Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
33	33	20	30	33	עלייה
18	21	27	18.5	19	ירידה
10	7	4.5-	7	8	מאזן נטו משוקלל

שיעור הניצול של מלאי ההון					
Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
26	33	33	28	32	עלייה
21	19	14	18	22	ירידה
4	4	4	6	4	מזה: ירידה ניכרת
2	8	11	6	8	מאזן נטו משוקלל

הוצאות מימון ריאליות						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
34	36	34	24	23	14	עלייה
4	6	6	5	4	1	מזה: עלייה ניכרת
4	5	5	10	10	11	ירידה
17	19	17	9	8	2	מאזן נטו משוקלל

השקעות בתעשייה						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
29	32	28	28	29	27	עלייה
5	7	6	9	9	2	מזה: עלייה ניכרת
9	12	12	8	7	13	ירידה
6	5	7	2	2	5	מזה: ירידה ניכרת
9	11	7	13	15	5	מאזן נטו משוקלל

תפוקת המפעלים המייצרים בחו"ל						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
43	45	50	49	53	58	עלייה
5	14	13	12	16	13	מזה: עלייה ניכרת
9	11	13	20	24	10	ירידה
17	23	24	20	21	29	מאזן נטו משוקלל

מועסקים במפעלים המייצרים בחו"ל						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
23	25	21	26	26	28	עלייה
5	2	6	3	3	3	מזה: עלייה ניכרת
9	11	9	5	10.5	5	ירידה
7	7	10	12	7	11	מאזן נטו משוקלל

השקעות במפעלים המייצרים בחו"ל						
Q3/11(F)	Q2/11	Q1/11	Q4/10	Q3/10	Q2/10	
24	28	22	28	29	36	עלייה
7	7	0	10	3	5	מזה: עלייה ניכרת
10	12	4	8	3	5	ירידה
8	9	9	14	13	15	מאזן נטו משוקלל